

TAJEMSTVĀ• NÄŠKOLIKA RÄŒENĀ•

ÄŒetvrtok, 04 duben 2019

ÄŒeÅ¡tina je ÄºÄ¾asnÄ½ jazyk. Je pro cizince velmi tÄ›Å¾kÄ¡, ale my, co ji mÄ¡jme jako Ä™eÄ• rodnou, ji mÅ¬Ä¾eme jen a je. NapÄ™Ä-klad ta naÅ¡e kouzelnÄ¡ pÄ™Ä-slovÄ-, co je v nich Ä¾ivotnÄ- moudrostiÄ€! Dnes si pÄ™eÄ•tÄ›te zajÄ-mavost o nÄ>k rÄ•enÄ-ch. Mj. vÄ›-te, co pÄ™esnÄ› znamenÄ¡ slovo Ä€cerÄ•enÄ-â€•? Je Äºtvor lidovÄ© slopesnosti, krÄ¡tkÄ¡ prÄ™povÄ-dka vyjÄ¾ivotnÄ- zkuÅ¡enost, napÄ™. Ä€žNechÄ¡ si pro krejcar koleno vrtatÄœ Ä•i Ä€žmÄ¡ obÄ› ruce levÄ©äœ.

1. O sto Ä¡est

DÄ›lat

nÄ›co o sto Ä¡est znamenÄ¡ dÄ›lat to naplno. VÄ¡e zaÄ•alo u sÄ¡zky dvou pÄ™Ä¡tel uzavÄ™enÄ© v roce 1880, kde jeden se vsadil s druhÄ½m, Ä¾e do svÄ¡tka sv. Jana NepomuckÄ©ho zÄ-skÄ¡ pÄ™Ä-zeÄ^ dÄ-vky, do kterÄ© byl zamílovanÄ½. V den, kdy zapoÄ•alo jeho ÄºpornÄ© snaÄ¾enÄ- o srdce svÄ© vyvolenÄ©, zbilÄ½valo do 16. kvÄ›tna, kdy se slavÄ• NepomuckÄ©ho svÄ¡tek, 106 dnÄ-. Dnes napÄ™Ä-klad kverulant o sto Ä¡est zasÄ-lajÄ- na ÄºÄ™ady veÄ™ejnÄ© sprÄ¡vy Ä¾Ä¡dosti o poskytnutÄ- informacÄ- podle zÄ¡kona Ä•.

106/1999

2. Jdi do hÄ¡je

Dnes

velmi nevinnÄ› znÄ›jÄ-cÄ- nadÄ¡vka, kterou nejspÄ-Ä¡e v konkurenci vulgÄ¡rnÄ-ch termÄ-nÄ-, kam mÅ¬Ä¾ete nÄ›koho poslat, nikoho nepobouÄ™Ä- a neurazÄ-. DÄ™Ä-ve ale slovo hÄ¡j znamenalo hÄ™bitov, tudÄ-Ä¾ pokud jste nÄ›koho poslali do hÄ¡je, naznaÄ•ovali jste mu tÄ-m, Ä¾e by mÄ›l zemÄ™Ä-t. To uÄ¾ tak mile neznÄ-.

3. BÄ½t z nÄ›Ä•eho jelen

RÄ•enÄ-,

kterÄ© poukazuje na nÄ›Ä•Ä- zmatenos a nedostatek dÄ™vtipu, vzniklo za prvnÄ-svÄ›tovÄ© vÄ¡lky, kdyÄ¾ Ä•eÄ¡tÄ- vojÄ¡ci museli v rÄ¡jmcí cÄ-saÄ™skÄ© armÄ¡dy Rakouska-Uherska bojovat po boku MaÄ•arÄ-. Ti se bÄ›hem nÄ¡stupu hÄ¡sili pÄ™i vyvolÄ¡nÄ- svÄ©ho jmÄ©na prÄ¡jvÄ› vykÄ™iknutÄ-m slova: "jelen", coÄ¾e je maÄ•arskÄ½ vÄ½raz pro: "pÄ™Ä-tomen". To, Ä¾e maÄ•arÄ¡tina pouÄ¾Ä-vÄ¡ slovo, kterÄ© znÄ- jako Ä•eskÄ© jmÄ©no zvÄ-Ä™ete, spolu s Ä•asto nÄ-zkou inteligencÄ- maÄ•arskÄ½ch brancÄ-, pÄ™iÄ¡lo ÄŒechÄ-m legraÄ•nÄ- a celÄ© se to ujalo a pouÄ¾Ä-valo i po vÄ¡lce.

4. Houby s octem

KdyÄ¾

se JeÄ¾Ä-Ä¡ovi dostalo houby s octem, neprojevoval velkÄ© nadÄ¡enÄ-. KdyÄ¾ se o nÄkom Ä™ekne, Ä¾e o nÄ›Ä•em vÄ- houby s octem, znamenÄ¡ to, Ä¾e nevÄ- o danÄ© vÄ›ci vÄ™bec

nic. S nějakými hřebky v říku to ale nemá nic společného, protože různě je nutno hledat v bibli, kde ukrývaným Ježíšem, který trpí zneuctění, houbu namálenou v oči, tedy něco, z čeho se rozhodně nenapije a je tedy plně k nim.

5. Oslávka městek

Významená oslavka označuje spojení dvou nesouvisejících částí vzniklo v dobách, kdy byla jedna na oslu levnější a formou jazyka na koni. Osel ale na rozdíl od koně neuměl pánějít ani sebemenější kop a výjude se tak musely stavět malé lavičky, aby se jezdci výbec někam na oslu dostali. Zmapováno je i první použití sousloví oslavka městek v dnešním významu, který použil ve 14. století filosof Jean Buridan.

6. Dávat si bácha

Takto

vypadalo občivané kancléře Alexandra Bach, podle kterého si bácha nedávali me. Poměrně rozdílné vysvětlení je, že synonymum k tomu, když si měl někdo dávat pozor, vzniklo podle jména absolutistického kancléře Alexandra Bacha, pánem kterým se každá musela mět na pozoru. Realita je ale prozaičitá, "bácha" si totiž lidé daly už dřívno pánem Bachovi z narození, jednají se o eskou zkomoleninu německého "Obacht!", což znamená výargonu zlodějová "dej si pozor".

7. Je to na draka

Prohlájení,
že je něco k nim, je v této formě takového druhu, že je pohledová. Nenechte se ale mýlit, město pohledem na dráček je proto nutno hledat tak leda ve slovníku německých vulgarismů. Drak totiž není něčím jiným než zkomoleninou německého "Dreck", což znamená výkaly. Tedy je to na draka, je to zdroveře na ho*no.

8. Kout pikle

Nejslavnější
pikle kuli proradná - rájdcí v Českém smutném princezně. Dnes podobná jedinci sedějí v parlamentu. Hovorově výraz pro to, když na někoho vymáhají, aby nějakou základní nekalou výčtu, kupříkladu spárování s komplotem. Pikle je pak mnohem významnější než slem slova pikle, což byla malá stámedová kája bodná zbraň, která byla tehdy ukrýta a pak někomu nepozorovaně vrazil do zad. Její význam je tedy s dnešním intrikařem leccos společný.

9. Běžtí v Čechy

VÄtÅjina

lidÅ- chÅjpe tento vÃ½raz pro to, Å¾e nÄ›kdo nebo nÄ›co zmizelo tak, Å¾e se jednÅj o zkomoleninu "bÅ½t v Ä•oudu", tedy utÅ-kat pryÅ• tak, Å¾e se za Ä•lovÄ•kem prÅjÅjÅ-. Historie nÄjm nabÅ-zÅ- jeÅjtÅ jedno humornÅ:jÅjÅ- vysvÄ•tlenÅ-. ÄŒEUD neboli ÄŒeskomoravskÅ© ÄºvÄ•rovÅ© druÅ¾stvo byl podnik, kterÅ½ lidem nabÅ-zel pÅ-jÅ•ky. Jeden ze zakladatelÅ svou kampeliÅ•ku vytuneloval a s penÄ•zi zmizel neznÄjmo kam. Ti, kteÅ™Å- pÅtmíÅli o penÅ-ze, tak rÅjzem vÄ•dÅli, Å¾e jejich Äºspory jsou v "ÄŒEUDu".

10. Chytat lelky/ lelkovat

Lelek

- malÅ½ IÃ-nÅ½ ptÅjk, jehoÅ¾ chytÅjnÅ- je zbyteÄ•nÅ©. Lelek je malÅ½ hnÄ•dÅ½ ptÅjk, kterÅ½ celÅ½ den spÅ- a aktivnÅ- je jen k veÄ•eru, kdy lovÅ- hmyz. LÄ-nÅ- lidÅ©, kteÅ™Å- nic nedÄ•lajÅ-, jsou tak stejnÅ- jako tento ptÅjÅ•ek. Co se jeho chytÅjnÅ- tÅ½Å•e, ptÅjÅ•nÅ-ci vÄ•dÅli, Å¾e prÅjvÄ• vzhledem k neaktivitÅ lelkÅ- je pÅtmes den prostÅ chytit nemohli a tak ÄºslovÅ- s chytÅjnÅ-m lelkÅ- pouÅ¾Å-vali k naznaÄ•enÅ- toho, Å¾e se zabÅ½vajÅ- nÄ•Ä•Å-m zbyteÄ•nÅ½m a nepotÅtm ebnÅ½m.

vysvÄ•tlenÅ- deseti "zÅjhad"vÄjm poslala

ALENKA - POLÅ•RKA